

kivégeztetésének 46-ik évfordulója alkalmából, 1895. évi október hó 6-án d. u. 3 órakor, a főgymn. disztermében gyász ünnepélyt rendezett.

A nagybányai áll. főgymn. önképzőkörre folyó hó 4-én tartotta alakuló gyűlését Sztinyai Elek tanár ur elnöklete alatt. Választás utján titkár és bíráló bizottsági elnök lett: Blaskovits György VIII. o. t., főjegyző: Koszte János VIII. o. t., aljegyzők: Koncz Károly, Pap László VII. o. tanulók, pénztáros: Kárpáti József, VIII. o. t., főkönyvtáros: Lacheta Bruno VIII. o. t., alkönyvtárosok: Goldstein Mihály, Rác Demeter, Tárca Aurél, Nagy Gábor, VII. o. tanulók: ellenőr Brebán Kornél VIII. o. t.

A szarvasi Vajda-kör eddig négy ülést tartott. Elnöke a körnek tek. Krajcsovic Soma tanár ur. Alakuló ülésén szept. 11-én tisztviselőket választott a kör. Alelnök titkár Petrovics György VIII. Jegyző Schenk Jakab VIII. Főszerkesztő Acsay Lajos VIII. Társzerkesztő Nuszsek Sándor VIII. Főkönyvtárnok Szulimán István VIII. Alkönyvtárnok Wickert Henrik VIII. Levéltáros Neu Béla VII. Ellenőr Benkő István VII. Pénztáros Albusz Figyes VII. o. tanuló.

A n.-váradai prem. rendű főgymnázium Eötvös önképzőkörre szept. 28-án tartotta 2-ik képző gyűlését, a következő tárgysorozat-tal: I. Főjegyző felolvassa a mult ülés jegyzőkönyvét. II. «Megálltam előttem» költemény Fehér Hollótól. A hangulatos verset dicsérettel elfogadták; szerző: Adamik János VIII. o. t. III. «A nemzeti nyelv és visélet viszonya: ezek hatása a műveltségre» cz. dolgozat. A művet kül és belalaki fogyatékosága miatt elvetették. IV. Stern Dezső VIII. o. t. szavalta el Lévy «Mikes»-ét. Szavalata a II. fokon sikerült. V. «Töprengés», költemény; elvetették. A gyűlés 3 órakor feloszlott.

Szerkesztői üzenetek.

B. István. Fordítása gyöngé dolog. **Sch. I.** Gyulai Vörösmarty életrajzában sokat talál; persze, hogy a korfestés is szükséges. Szilágyi Bélához Károly-kört 26. forduljon. **Okt. 6. emléke** csinos, de későn jött. **B. L.** Eperjes. Küldje be. **Fallax.** Nem minősítjük annak, mert nincs benne malícia. **Schwarz S.** Sopron. Igazolásul kérjük a főládó vevényt s a mi válaszunkat. A tábla ára 50 kr., de jelezze az utalványon, másképp nem kapja meg. **Bánfi I.** Arad. Megrendelhető. **Momók D.** Arad. Nem adhatunk. **Cs. J.** Meg fog jelenni. **Krenner Z.** Megjött, majd rákerül a sor. **Pollák E.** A kérdéses számot utnak indítottuk. **Kocsonty Gy.** Rendben lesz, már intézkedünk. **H. K.** Pápa. Válaszát nem közölhetjük, mivel a

«Kosmos» műintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

levélpapír mind a két oldalára irt. **Singer L.** Rszombat. Lappeldánya, Kármán S. könyvkereskedő czimén jár. **Pollák E.** N.-Várad. Előfizetését a kiadóhivatal megkapta s a 40-ik számot el is küldte. **J. I.** Szamosujvár. A kiadóhivatal a lapot addig nem küldi, míg az előfizetést meg nem ujtja. Ezt azért teszi, mivel azok közül, a kik utólagos fizetést kértek és kaptak, még soha senki sem küldte meg a tartozását. Maga tehát az ilyen lelkiismeretlenek áldozata! **Hollós Gy.** Megkaptuk. **Grób B.** A «Póká»-t közölni fogjuk. **Massilon.** A felelet megtalálja a T. L. 35. számában. **K. A.** Schiller nem jött meg maig sem. Ez évben a németeket hozzuk. **Byront** eltettük. **Dávidovits D.** A T. L. Kossuth halálakor sok gyűjtőivet küldött szét és gyűjtött is a szoborra vagy 80 frtot, a mint az a T. L. tavalyi évfolyamában s a Budapesti Hirlap 1894. jun. 30. számában látható. A gyűjtés megkezdését újból nem tartjuk helyesnek, azt pedig nem reméljük, hogy a mi ifjuságunk a Kossuthszoborra való bronzkoszorura eleget tudjon gyűjteni, mert egy olyan koszoru néhány ezerbe kerül. Irja meg, mit csináljunk a beküldött koronával. Különbben hazafias lelkesedéseért elismerésünkre valóban méltó. **Római M.** Czikke szép, de erős. Közlésével semmitsem nyernénk. Az ilyen dolgokat czukorban kell beadni, akkor beveszik, ha keserűen adjuk, kiköpiük. Így azért nem támadni kell és szemrehányásokat tenni, ha javítani akarunk, hanem olyan tendenciájú élvezetes olvasmányt kell adnunk, az használ, a támadás nem. — Másik kérdésére a válasz: nem lehet. — **Körösi P.** Kartonra ragasztva jelíges levél nélkül is lehet a fotografiát küldeni. **Heller O.** Az a kérdés, minő irányban akar olvasni. A T. L. 33. számában talál e tekintetben felvilágosítást, csak olvassa el a «Munkafelosztás a szünetidőben» cz. cikket. **Lustig A.** Igen, de csak jót. **Singer L.** Higye el, egészen véletlen dolog az, hogy tudósítása kimaradt. **A beérkezett önképzőkori tudósítások közül csak annyit közölhetünk, a mennyi a lapba, a rendes anyag mellett belefér,** azért tudósítaink buzgalmát ne csökkentse e körülmény, mert annyi tudósítás érkezik hozzánk az ország összes iskoláiból, hogy azoknak közlésére az egész T. L. sem volna elég. Pedig azt is zokon veszik némelyek, ha sok tudósítást közlünk. A melyik előbb érkezik, az belejön a lapba, a többi elmarad, — egyszer az egyik, máskor a másik. Indítványa a jövő számba jönni fog. **Horváth J.** Jeinetet, tájképet, alakokat. **Kovács Gy.** Eger. A tollrajzot nem lehet czeruzával rajzolni.

Kiadóhivatali üzenetek.

Tisztelettel kérjük előfizetőinket, legyenek szivesek az előfizetési összeget a kiadóhivatalba beküldve előfizetéseiket megújítani, hogy a lap szétküldésében akadály ne álljon elő.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt.
Fel évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:

Dr. RUPP KORNÉL
főgymnasiumi tanár.

Kiadja a „Kosmos” műintézet, kő- és könyvnyomda részvenytársaság.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

HIRDETÉSEK

felvételnek és jutányosan számíttatnak.

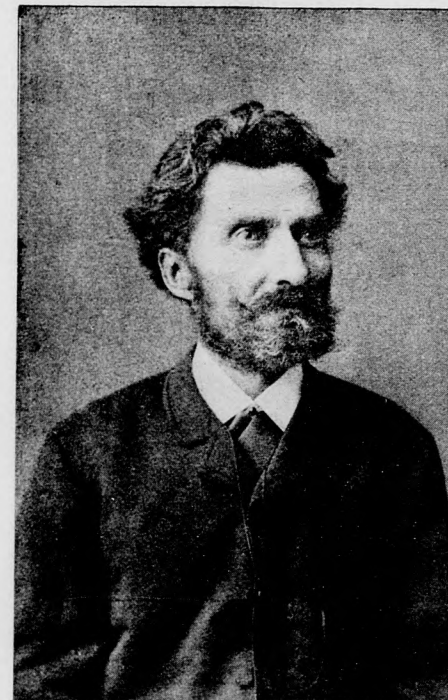
SZARVAS GÁBOR.

(1832—1895.)

Meghalt a magyar nyelv reformátora, az új magyar nyelvudomány megeremítője. Mert valóban teremteni kellett abból a kaoszából, a mit a nyelvújítás maga után hagyott.

Az általános tespedésben, mely a szabadságharc bukását követte, tespedésbe merült a magyar nyelv is, melynek művelői romlott nyelvérzékkel őrizték a nyelv mécesét. Az idegen-szerűségekkel telt magyar nyelv irodalmában az egyetlen Arany János irt tisztán magyarul, az ő poézisa mutatta csupán, hogyan kellene nyelvünknek fejlődnie. Végre a nyelvújítás hívei is észre vették a bajt és segíteni iparkodtak. Gyulai Pállal az élükön, a ki pedig elkésredetten védi a nyelvújítást még most is, buzgólkodtak iróink, hogy az Akadémia folyóiratot indítsion meg a baj leküzdésére. Ez a folyóirat lett Szarvas Gábor küzdőtere, ez a folyóirat lett a Magyar Nyelvőr, melyben a szerkesztője elmulhatatlan emléket állított magának.

A Nyelvőr 1872-ben indult meg. Ez a 23 esztendő örökös harc és háboru volt, de termékenyítő küzdelem, melyből a magyar nyelv megifjodva, megtisztulva kelt ki.

Szarvas Gábor 1832. évi márczius 22-én született Adán, Bács-Bodrogmegyében, hol atyja Bajára költözött. Itt járt iskolába a Ferenczrendűekhez, mint első eminens. Érdekes, hogy a leendő tudós különösen kitűnt az éneklésben, sőt énekórakat is adott. 1848-ban nemzetörnek akart fölcsapni, de fiatal kora miatt visszautasították. Szülei a jogi pályára szánták, ő professzorságra vágyott, föl is vétette magát a benzések pannonhalmi rendjébe, de onnan négy év mulva kilépett. Ezután orvos akart lenni, majd jogásznak csapott föl. Betegsége terelte őt a tanítói pályára, 1858-ban Egerben lett helyettes tanár, majd Bajára került. 1861-ben Pozsonyban lett tanár s a Pozsonyi Lapokat szerkesztette, 1869-ben a pesti kir. kath. gimnáziumhoz nevezte ki Eötvös, 1881-ben vonult nyugalomba. De nyugalmi állapota, melyre szembaja kényszerítette, csak annál fokozottabb tudományos tevékenységre serkentette. Óriási memoriaja pótolta látása fogyatékos voltát.

1890-ben királyi tanácsossá nevezték ki. Ezt az alkalmat tanítványai szeretete fényes ünnep-

léssel ülte meg. Diszes mű jelent meg Nyelvőr-
emlék czimen, melynek humoros befejezése
Szarvas Gábor megdicsőülését zengi ékes rig-
musokban.

Szent-Péter beereszti a menyország kapuján,
de Ballagi Mór bevádolja az Isten előtt, hogy
nem méltó oda, mert

Az erényt üldözte teljes életében,
Minden eszményt gúnyolt, az eglyt meg éppen.
Lényed és állagod konokul tagadta,
Illetlenül még a szentélyed se hagyta stb. stb.

Most öt esztendő mulva mégis csak élkül-
tözött s most már ő kér bebocsáttatást az égi
kapusnál. B. H.

A VILAGIRODALOM JELESEI.

— ARCZKÉPCSARNOK. —

HEINE HENRIK.

(1799—1856.)

Heine 1799. decz. 13. született Düsseldorf-
ban. Szülői kereskedőnek szánták s ezért Ham-
burgba küldötték ott lakó gazdag nagybátyjához,
de Heinenak nem volt
kedve ezen pályához,
hanem tanulni akart,
hogy a tudományos
pályán működhessek.
Egyetemi tanulmányait
Bonnban, Berlinben s
Göttingában végezte,
majd Hamburgban,
Berlinben és München-
ben élt, s beutazva
Angol- és Olaszorszá-
got, 1831-ben Párisban
telepedett le s irodalmi
munkássággal foglal-
kozott. A francia kor-
mány 4800 frank évi
tiszteletdíjban részesi-
tette. 1845-ben fájdal-
mas hátgerincz-beteg-
ség gyötörte, mely
1848-tól kezdve állan-
dóan ágyhoz kötötte
ő. Megváltás volt neki
athalál, mely 1856. febr.
17-én ragadta el.

Heine Goethe után
Németország legna-
gyobb lyrikus költője
s ezen pozícióján jel-
lemének és gondolkodásának több fogyatekos-
sága sem változtat. Hatása elementáris, külö-
nösen az ifjakra és nőkre, daczára azon meg-
lehetősen erős visszahatásnak, mely ellene
Németországban megindult s maig is folyamat-
ban van annyira, hogy szobrának nem tudnak

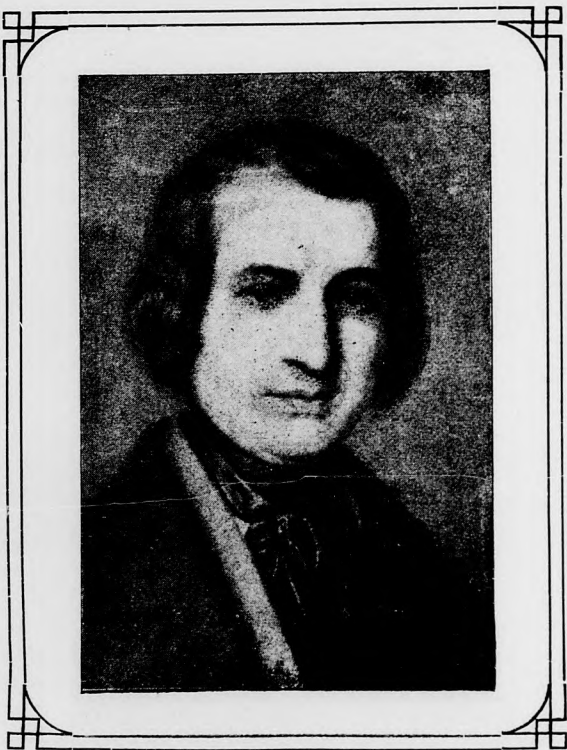
helyet találni a nagy Németországban. Az
embert benne a németeknél nem képes a költő
feleltetni.

Ezzel szemben a mi királynénk, Erzsébet,
buzgó tisztelője Heinenak s neki Korfu szigetén
levő palotájában, az Achilleonban szobrot
állíttatott.

Összes műveit kiadta
Strodtmann A. (1861.
21 kötetben), Karpeles
(1885. 12 kötet), tőle
jelent meg a művek kri-
tikai kiadása is (1886—
87. 9 köt.) Egy illusz-
trált kiadást Laube ren-
dezett sajtó alá hat
kötetben.

Francziára Heinét
Saint-René-Taillandier,
Gerard de Nerval, Ma-
relle és mások fordí-
tották; angolra Wallis,
Bowring, Eeland, Stra-
their, olaszra Zandrini,
Varese stb. Azonkívül
egyes műveit lefordítot-
ták dán, holland, nor-
vég, svéd, orosz, spa-
nyol, latin, zsidó és
japán nyelvre is. Heinét
magyarra Endrődi Sán-
dor fordította s a Dalok
könyvéből diszkiadást
is rendezett sajtó alá.
Egy versét (a Hazatérés
cz.) Petőfi ültette át

magyarra (1841.), kire Heine bizonyos tekintet-
ben hatással is volt. Sokat fordított Heine ver-
sei közül Szász Károly és Ivanhoe (Spöner
Andor «Heine válogatott költeményei», 1894.)
Emlékiratait Zoller Béla fordította magyarra.
(Olesó Könyvtár 338. sz.) S. B.

© kard és lant hőse.

— Történelmi regény. — (29)

Az ifjuság számára írta: GAÁL MÓZES.

Elmondta, hogy a nagyságos urfiakat is in-
stáltatta magához különös gráciaképpen és
megesókolta a kezöket, mondotta volna azt is,
hogy bán ur önagsága bocsássa meg, ha mit
valaha ellene vétett, de ő mindig igaz ember-
séggel szolgálta, aztán felvevő a halottak szent-
ségét és csendesesen elhalálozék. Bán urné ő
nagsága illendő módon eltemettette a vár-
kertben, hogy lenne későbbben is nyoma a
sirjának.

Zrinyi kő-emléket faragtatott a sirra, ápol-
tatta a sirhantot s elvivén oda két fiát, azt
mondá:

— Térdepeljetelek le, édes fiaim, és imádkoz-
zatok el az Urnak imádságát. A ki e sirban
pihen, jó volt és hü volt, legyen kedves nektek
az ő emléke.

A horvátországi bán megbecsülte és megb-
csültette fiaival a jó szolgálta emléket.

És eltűnődött magában:

— Vajjon, ha ez a szegény fiu nem születik
vala daróczban, hanem bársonyban; ha nem
jobbágyanak, de valamelyik hatalmas urnak a
gyermeké, s adatik vala neki alkalom és mód
arra, hogy elméjét kiművelje, nem használha-
tott volna-e százszor többet a magyar hazának,
mint sok, igen sok a magyar urak közül, kik
perlekednek, marakodnak egymással . . .

Sors bona, nihil aliud . . .

Mi történt rá két hónappal?

Hadd beszéltessem el Bethlen Miklóssal,
Erdélyország egykori kancelláriusával, ki meg-
írta sok jóakarattal és nagy hűséggel a maga
életének főbb mozzanatait s vendége lévén egy
alkalommal Zrinyinek, szemtanuja volt a gyá-
szos eseménynek, mely Bethlen Miklós szavai-
val itt következik:

— «Csáktornyáról Zrinyi Miklóshoz érkeztem
november 13-dikán, nagy szerencsétlenségemre,
mert csak öt nap lehetett vele ismerkednem, s
oda lőn. Magáról, hogy írjak, nincsen erőm,
s időm rá; csak azt irhatom: igen tudós, vitéz,
nagy tanácsu, nemzetéhez buzgó, vallásában
nem babonás, képmutatót üldöző, mindent
igen megbecsülő, nemes, adakozó, józan életű,
az olyanokat és az igazmondókat szerető, ré-
szegest, hazugot, félnket gyűlölő, nagy és szép
termetű, lelkű és ábrázatu, szóval: akkor
magyar ember hozzá hasonló nem volt, sőt az

én vékony ítéletem szerint Bethlen Gábertől
fogva maig sem.

Szép őszi idő járván, majd minden nap
vadászni mentünk. Paripát adatott mindenkor
alám. November 18-dikán erdei disznókra me-
nénk ebéd utun. Volt ugyan paripa is. Vitnyédi
az első, én a hátulsó ülésben bal, ő jobb felől
ültünk csak hárman. Hozzá fogánk a vadászat-
hoz. Ő maga levetvén a nagy, bő csizmát,
melyeket a telekes bocskorra is felvonhatott,
puskával bemene és szokása szerint csak egye-
dül bükálván, löve egy nagy emedisznót. A
hálóknál is a gyalogok lövének egyet s vége
lőn a vadászatnak. Kisereglünk a hintóhoz,
az ur is, hogy immár hazamenjünk; estefelé
is vala.

Azonban odahozá a fátum egy Póka nevű
vadászát, ki monda horvátul: én egy kant se-
besitettem, mentem a vérén, ha utána mennék,
elverhetnök.

Az ur mondá nekünk Zichyvel kettőnknek,
látván, hogy el akarunk vele menni:

— Öcsém uraim, kegyelmetek csak marad-
jon itt.

Vitnyédinek, Guzics kapitánynak pedig:

— Csak beszélgesse nek kegyelmetek itt,
öcsém uraimékkal, meglátom, mit mond ez a
bolond.

Csak bocskorban lóra kapa, puska kezében,
Póka után elnyargala. Egy Maglari nevű szaba-
dos ifju gavallér, Guzics öcsese, meg egy An-
gelo nevű kedves olasz inasa és a lovász nyar-
galának utána.

Mi ott a hintónál beszélgettünk. Egyszer csak
hamar ihol nyargal Guzics, mondja a bály-
jának:

— Hamar a hintót, oda az ur! . . .

Menénk, a mint a hintó nyargalhat; és azután
gyalog a sürübe befuték én.

Hát ott fekszik, még a bal kezében, mint
tetszett, az ér gyöngön lüktetett; de szeme
sem volt nyitva, sem szólott, csak meghala.

Maglari így beszélte:

— A mint Póka után bement az erdőbe a
disznó vérén, míg mi a lovakat kötöttük, csak
halljuk a jajsztót. Póka szava volt. Oda futunk,
én érkezem legelől: Póka egy horgos fán, az
ur arczzal a földön, a kan a hátán, én hozzá
lövök, elfut a disznó, érkezik Guzics és Angelo,
az ur felkél s mondja:

— Rútul bánék velem a disznó, de ihol egy
fa, állítsátok meg a sebnek vérével velem, ez arra
igen jó.

Eléggé próbálták velem, de hijába. Csak elfolyt
a vére, s először ülni, aztán feküdni, végre
csak meg kellett halni, mert a fején omrah

seb vala; egy bal felül a fülén felül, feje csontján ment csak el a kan agyara, a homloka felé szakasztotta rítul a feje bőrét; más ugyan a bal fülén alul, az orcáján, a szeme felé rít szakasztás; de e kettő semmi, hanem a harmadik jobb felül, a fülén alul, a nyaka csigájának ment be s elé a torca felé és a nyakra feljárom minden inakat ketté szakasztotta.

Ez ölte meg, a vére elmenvén.

Rettenetes sirás lön az erdőben, a legalább való, a gyermek is siratta.»

Igy hát az a hős, ki a hadvezéri lángelmének csodáit művelte, ki a férfias bátorságnak mintaképe, a hazájáért mindent kockáztató magyarnak eszménye, a költészetnek hivatott lantosa vala: elvérzett az otromba vadkan gyilkos agyarának miatta.

Csaták felistene, ki hivatva lett volna, hogy szerencsésebb körülmények között összetörje előbb a török bilincset, aztán a német gyámság béklyóját: ki nem kerülheté a balszerencse gonosz végezését.

Sors bona, nihil aliud . . .

Oh, ha meg tudták volna őt érteni, s meg tudták volna őt becsülni! . . .

(Vége.)

Sub auspiciis regis.

A szorgalom jutalmának ülte fényes ünnepét mult szombat a tudományos akadémia termeiben az egyetem. Három olyan ifjut avattak doktornak, a kik összes iskoláikat a középiskola első osztályától kezdve egyetemi tanulmányaik befejezéséig mindig jeles eredménnyel végezték.

Ő felsége a király u. i. elrendelte, hogy a tanulmányaikat kitüntetéssel végző ifjak az ő legkegyelmesebb pártfogása alatt avattassanak fel doktorokká, a kiknek jutalmul értékes, brilliantokkal kirakott zománccos gyűrűt küldött, melyen nevének kezdőbetűi I. F. J. állanak.

Maga a király ugyan nem jelent meg az ünnepélyen, de képviselétével megbizta dr. Wlassics Gyula közoktatási minisztert.

Hegedüs Lóránt, Szladits Károly és Papp Ferencz volt a három jelölt, kiket szorgalmukért a királyi kegy nálunk először ért.

Mikor az avatási szertartás véget ért s a dékánok elmondták a jelöltek életrajzi adatait, s az eskü, melyet a jelöltek a tudomány továbbfejlesztésére és művelésére tettek, elhangzott,

Wlassics miniszter, mint a király kiküldöttje e szavakat mondta:

— Ő császári és apostoli királyi felsége, legkegyelmesebb urunk, engem méltóztatott megbizni, hogy az önök tudorrá avatása alkalmával legmagasabb nevében közbenjárjak. A trón e kegyét hódolatteljes hálával fogadva, a legbensőbb örömmel jelentem meg ez ünnepélyen, mert ha az alma maternek voltak is szép és lélekemelő napjai, ennél magasabb ünnep alig lehet, mert ez a jök legjavának jutalmi napja. *A hasznosan, nemesen, példásan eltöltött ifjkor erényeinek, szorgalmának, kitartásának, odaadó ügybuzgalmának igazi diadalünnep ez a mai. Ünnep, mely a korona fényében ragyog és diessugara nemcsak önöket ékesíti, nemcsak övéik, hozzátartozóik egész valóját tölti be a legteljesebb és legtartósabb boldogság örömeivel, de elhat szeretett hazánk minden zugáig és hirdeti a koronás király dicsőségét, ki böles figyelmét, atyai jóságát kiterjeszti a haza reményeinek legszebb, legbiztatóbb reményeire és fejedelmi bőkezűséggel jutalmazza az ifjkor kimagasló erényeit. E drágakő, a melyet urunk, királyunk legkegyelmesebb megbizásából most át fogok nyújtani, legyen legszentebb ereklyéjük. Ennél értékesebb, tisztább kincset nem gyűjthetnek. E drágakő kizárólag saját érdemük kivivott győzelmének királyi trofeuma. De e szent ereklye ne legyen csak a szépen, jól és hasznosan eltöltött ifjkor dicsőségének emlékköve, hanem legyen egész életük pályáján ragyogó, világító utmutatójuk, a mely önöket szünet nélkül figyelmeztesse a haza, a tudomány s ama szép remények iránt tartozó kötelességek teljesítésére, a melyeket ma joggal táplál önök iránt a fejedelem és a nemzet. Isten segítse önöket; hazám, nemzetem ifjusága pedig olvassa le e drágakőről a legjobb és leggondosabb király atyai szívének sugallatát, hogy e hazát az szereti legjobban, a ki érte legtöbbet és legbecsületesebben dolgozik. (Lelkes eljenzés és fölkiáltások: Éljen a király! Éljen Wlassics miniszter!)*

A mig a közönség fölállt és eljenzett, a miniszter a jelöltek ujjára huzta a gyűrűt, a melylyel a király tüntette ki a szorgalmat s a tudományban való előrehaladást.

Mély erkölcsi tanúságot vonhatunk le ez ünnepélyből. Első sorban azt, hogy a mi áldott királyunk elismeréssel van a tudományok iránt s buzdítani kívánja a magyar ifjuságot, hogy az tanulmányait kitartással, szorgalommal végezze, hogy minél szélesebb körű s alaposabb ismeretekre téve szert, annál nagyobb hasznára legyen a magyar hazának, emelje, előbbre vigye

a magyar tudományt s törekedjék tiszteletet és elismerést szerezni a magyar névnek és becsületnek.

Ne gondold, hazám szép reményű ifjusága, hogy a kegyes király nem érdeklődik a te szorgalmad, a te előmeneteled, a te tudományod iránt. Lásd, olyan látható jelét adja elismerésének, melynek nem azok a gyémántok adják meg az értékét, melyekkel az az ezer forintot érő gyűrű van kirakva, hanem az, hogy ő felsége a király a tudományért, a szorgalmas tanuláért adta.

Nemcsak a szerencsés felavatottak családja fogja ereklyeként őrizni e királyi gyűrűket, hanem hálával emlékezik meg e fényes királyi elismerésről az egész magyar nemzet, mert a magyar király a magyar tanulóifjuságot tüntette ki e jelöltekben, a magyar tudományok elsajátításában tanusított ernyedetlen szorgalmukért, fényes előmenetelükért.

Lásd, édes hazám kedves ifjusága, mily jó, mily nagy a te alkotmányos királyod. Itt állunk ez új ezredév küszöbén, s van egy áldott királyunk, a ki magában egyesíti a nagy Hollós Mátyás összes erényeit. Az sem szerette jobban a magyar ifjuságot, mint ez.

Franciaországban a polgári erények legmagasabb jutalma a becsületrend. A magyar ifjuság szorgalmának legnagyobb jutalma a királyi kitüntetés mellett történő felavatás. A király elküldi képviselőjét, a ki ez ünnepen a király nevében beszél és cselekszik s királyi jogot gyakorol. Kell-e, képzelhető-e ennél nagyobb jutalom a szorgalmas tanuláért?

Tudom, hogy az én hazám ifjusága nem jutalomért dolgozik, nem azért szorgalmas, nem azért tanul, hogy jutalmat kapjon, hanem azért, hogy a magyar haza nagyságán munkálkodjék, de azért valamennyiteket szeretettel buzdítalak arra, hogy törekedjete méltók lenni ilyen királyi elismerésre, mert bizony mondom, hogy a ti szorgalmatokért elnyert királyi elismerés több, mint a becsületrend bármelyik keresztje!

Szent István és népe.

— A Tanulók Lapja számára. —

Irta: KÖRÖSI LÁSZLÓ dr.

A tikkasztó nyár derekán már türelmetlenül vártam egy kis esőt, hogy kimehessek szent István szülővárosában a Szent-Király-földre Árpádkori érmekeket böngészni. Az eső lemosa ugyanis ezekről a becses régiségekről a homokot s valami sajtószerű sötét simaságot köl-

csönöz nekik, úgy hogy könnyű megkülönböztetni a kavicsos homokos talajtól, a hol évszázadok óta rejtőzködének s egy-egy szerencsésebb böngészés után tizet is lehet találni egy-két órai szorgalmas kutatással.

A Szent-Király-földek Esztergom város határában a Duna felső folyása felé terülnek el. A filloxéras szőlők most a pusztuló hegyekről lecsuszának a lapos homokos területre, a hol a szőlőmunkás veritékes munkával csemetézi és műveli a vesszőt, mert annyit már mégis elhiz a magyar paraszt, hogy csakugyan van filloxéra, de a homok nem a hazája.

A szőlős gazdák ez a menedéke valamikor nagy történelmi események színtere volt. Régi hagyományok szerint a homokdombok alatt épületek rejtőzködnek. Találtak a Szent-Király földjében már harangot, régi gyertya-tartókat, ősi fegyvereket és szerszámokat, drága ékszereket és edényeket. És találnak még most is nagyon sok ezüst pénzt Szt. István korából. A nagy idők ez érdekes leletjei azt jelentik, hogy a Szent-Király-föld régi dicsőségünk egy igen érdekes temetője, a hol a régiségbuvár sok becses emléket tudna kiásni, ha terv szerint kutatna.

Több heti perzselő hőség után végre beköszöntött egy kis enyhe eső. A sárgára aszott mezők mohón csillapították régi szomjukat, a kiégett szántóföldek elcsenevészett gazdaság-növényei elevenebb szint kezdtek kapni, az utszéli poros fák kemény levelei megint fényesebben és árnyékosabban sultogtak egymással s a csontkeményre aszott föld édes élvezettel szivta magába a kövér cseppeket.

A futó zápornak azonban egy óra mulva alig volt egyéb nyoma, minthogy az egész vidék felüdült s a föld szívesen engedett a láb nyomának.

A késő délutáni nap verőfényesen mosolygott alá, mintha örülne az ittas természet édes mámorának a pompás zivatar után. A fiatal szőlő levelei közt gyémánt gyanánt ragyogott a drága nappali harimat s a munkások kapája olyan fényes volt, mint az ezüst, mikor a barna, porhanyós földet művelte.

Kitünő időjárás az apró régi pénzek böngészésére. Egyszer hajolt le mélyebben a dolgozó paraszt, mikor a kapavágás előtt észrevette, hogy egy szép, fényes, ezüst pénzecske kandikál feléje. Gondosan fel is szedte, megtisztította kérges ujjával, azután bekötötte a keszkendőjébe a többi mellé.

— Hát azután tudja-e öregem, hogy kicsodás régi pénzt talált az imént? kérdeztem a szorgalmasan dolgozó, erőteljes vén parasztot,

a ki abban hagyta egy kicsit a munkát, rátámaszkodott a kapa nyelére s azután egész önérzetesen felelte.

— Tudom bizony. Most találtam meg a Szent-Király-föld legdrágább régi pénzét, a Szent István királyét. Ismerte ezt már a dédapám is.

Hogyne tudnám hát, hogy melyik a sok közül a mi szent királyunké. Ráismerek én már az első szempillantásra. Nézze meg maga is, majd megbizonyítja az igazságomat.

Az öreg parasztnak igazsága volt. A szép fehér ezüst pénz csakugyan Szent Istváné, hiszen a ki az ékformájú, kissé kuszáltan szét-szórt betűket egészséges szemekkel ki bírja silabizálni, annak nem virtusa a Stephanus szót kibetűzni. Igazságot adtam az öregnek, a ki visszavette a szent pénzt s gondosan visszavette a többi közé. Meglátszott rajta, hogy nagy kincsnek tartja s nincsen hajlandósága megválni tőle.

— Ha tetszik tekintetes uram, a többiből válogathat magának.

Megnéztem a többit is. Az első Árpádok kedves, apró, csillagos, félholdas és körös jelekkel bíró érmei voltak, hol vörös rézből, hol papírvékonyaságu ezüsből. Valamennyit megtaláltam már többször is a pénztermő földeken, hanem azért egy kis Könyves Kálmánt mégis megtartottam.

Az öreg paraszt a földje közepén kiemelkedő elég erős homokhullám felé mutatott, a hol a satnya csemeteszőlő még satnyább volt s ráadásul még olyan sárga is, mintha már filloxéra lepte volna.

— Azt a kis dombot kellene megbolygatni egyszer, tekintetes uram. Ott valami épületnek lehet valami nyoma, mert nagyon kongós, azután még nem terem meg azon a dombon semmise tisztességesen.

— Hátha csak futóhomok rakta azt a dombot?

Az öreg majdnem neheztelve nézett rám.

— A mi nem üres, az nem kong; a hol véges végig föld van, ott megterem a palánta, de itt nem a futóhomok kőműveskedett. De nem ám.

Hát azután mit gondol öregem, mi lehet az alatt a domb alatt?

— Templom.

— Már amilyen mesebeli?

— Nem az, kérem, valóságos templom. Sokszor mesélte az öregapám, hogy földinduláskor az alatt a domb alatt harangok kezdtek szólni. Ott egy súlyedt templom van, még pedig a szent király idejéből, a kinek az emlékeztére ezt az egész darabot Szent-Király-föld-

jének hívjuk. Majd megnézzük közelebbről is.

Nem akartam az öreg paraszt hagyományát bizonytalan sejtelennek venni. Hiszen az öreg apjától örökölte azt a hitet. Legyen ugy. A titokzatos homokdomb nem vall ellenkezőt.

(Vége következik.)

¶ műemlékekről.

Az embernek, mint magasabban álló szellemi lénynek az volt és az lesz a törekvése, hogy gondolatának, eszméinek megtestesítésére valamely eszközhöz folyamodjék. De hiszen az írás arra való, hogy a mi szépet lát, gondol vagy mondani akar, az ember lejegyezze, hogy azt más is tudhassa; mért nem vetették tehát az őskorban élt emberek is gondolataikat papírra? Csakhogy réges régen az emberek írni még nem tudtak és a papírost sem ismerék még. Ekkor az ember, hogy gondolatait a feledékenységétől megóvjá, más eszközhöz nem folyamodhatott, mint hogy csontba, fába vagy kőbe, karczolást, rovást tett és ezt nevezhetjük az első rajznak. De azok is egész más betűk voltak, mint a mi betűnk. A régi egyiptomiak, állatok, madarak, különféle természeti tárgyak kis képeit rajzolták egymás mellé és ezekkel fejezték ki gondolataikat. Az ember azonban arra törekedett, hogy úgy egyes embertársát, valamint háziállatait, képen kifaragva is láthassa; és így kezdetét vette a szobrászatnak és építészetnek.

A műépítészetben a legkiválóbbak a görögök és rómaiak voltak. A görög műépítészet majdnem csak a templomok fennmaradt rommaradványaiból ítéltető meg; míg a római műépítészet részletekig fölismerhető. Részint nagyobb kímélet, részben természeti katasztrófa segíté elő azok fennmaradását. A Vezuv eltemette Herkulánium, Stabial és Pompeji városokat, melyeknek gondos kiásása folytán a régi római élet föltárult előttünk és a római nyilvános és magán épületekről tiszta ismereteket szerezhettünk. Beszéljünk most a műemlékek fontosságáról. Rómában a műemlékek megtekintésénél sok diadalivre is akadunk. Meglepetten áll meg az ember ezek előtt és mintegy önmagától kérdi, vajjon kik voltak ezeknek alkotói? és kiknek csinálták azt és így azon művelt nép történelmének tanulmányozására indit bennünket. Ha valamely kiváló történeti személy szobrát látjuk magunk előtt, önkénytelenül arra gondolunk, hogy ugyan ki lehetett az és mi nagy szolgálatot tehetett a hazának, hogy így szoborban akarják nevét megörökíteni. Ennek szemlélete felidézi bennünk a nagyobb férfiak mun-

kalkodását és ezzel kapcsolatban jeles tetteiknek utánzására serkent bennünket. A műemlékek közt a gulák is nagy fontossággal bírnak. Bámulva áll meg az ember ezek előtt és csodálkozik az agyon, mely képes volt ilyet kigondolni.

Ezekből láthatjuk tehát, hogy a műemlékek, úgy politikai, mint művelődési szempontból nagy fontosságuk a történelemre nézve és a jeles hazafiaknak állított szobrok figyelmeztetnek bennünket, hogy csak nagy munkálkodás által lesz nevünk megörökítve.

Egy partie billard.

Írta: DAUDET ALPHONSE.

Franziából fordította: SCHILLER BÓDOG.

Két napi vonulástól, felhőszakadás közepett borjuval a hátukon töltött éjszakától kimerültek a katonák. Mindamellett már három kínos órája, hogy hasztalanul állatják lábukhoz támasztott fegyverrel az országot tócsáiban, a járhatatlan síkság sarában.

Fáradtságtól, álmatlan éjjelektől, átázott egyenruhájától elkábultan egyik a másikra dől, hogy melegen s álva tartsa magát. Nehányan felgyenesedve szomszédjuk borjujára támaszkodnak s alusznak, és a kimerültség, a nélkülözés csak annál jobban látszik meg bágyadt arcukon, melyet az álom kíméletlenül leleplez. . . . Eső, sár, sem tűz, sem kenyér, fekete, borús éj, köröskörül ellenség közeledőben. . . Gyászos állapot. . .

Mi ez? Mi történik itt?

Az ágyuknak az erdő felé forduló torka mintha kémlelne valamit. A mitrailleuseök mereven tekintenek a látóhatárra. Minden támadásra előkészítettnek látszik. Miért nem támadnak? Mire várnak?

Parancsra várnak és — a vezérkar nem küldi.

Pedig a hadiszállás nincs messze. Ama szép kastély az, XIII. Lajos stíljében, melynek zápor mosta vörös téglateteje fél magaslaton ki-kivillog a park sűrű fái közül. Valóban fejedelmi lakóhely, méltó arra, hogy Franciaország egy tábornagyjának nemesi czimerét hordja. Nagy árok és kőfal mögött, mely elválasztja az uttól, egyszerű, zöld pázsit húzódik egyenesen a nyílt fölépesőig, szélein virágcserepekkel. Hátul, a palota belső oldalán, gyertyánbokrok boltívének hézagain beözönlik a fény, tükörsimán elterülő tavon hattyuk usznak, és az ereszt alatt pagóda alaku óriási kalitkában pávák és aranytollas fácskák hallatják éles hangjukat a lomb felé, szárnyaikat csattogatják és sátrat vonnak. Bár az uraság elutazott, nem venni észre az

elhagyatottságot, a háboru idején szokásos, rémült menekülés nyomait.

A sereg fővezérének zászlaja a gyep legutolsó virágszálaig mindent megóv, s némi megható van abban, hogy a harcmezőhöz ily közel találjuk ezt az előkelő nyugalmat, melyet a dolgok teljes rendje, a sűrű bokroknak hibátlanul egyenes növése, a sétányok zavartalan csendje idéz elő.

Az eső, mely amott lenn az uton silány sárrá tömörül és mély csatornákat ás, itt csupán elegáns, aristokratikus permete, mely élénkebbé teszi a téglák vörös színét, a pázsit zöldjét s fényessé változtatja a narancs sötét lombját, a hattyuk fehér tollazatát. Mindenütt fény, mindenütt békeesség! Valóban, ha a tető gerinczén nem lengene a lobogó, s ha a rácsozat előtt nem állna őrt az a két katona, senki sem gondolná, hogy hadiszálláson van. A lovak istállójukban pihennek. Itt-ott tisztí legényekkel, a konyha bejáratánál házi öltözetükben ácsorgó szolgálkival találkozunk, vagy egy-egy vörös nadrágu kertészszel, ki a nagy udvar homokjában nyugodtan sétáltatja gereblyéjét.

Az ebédlőterem, melynek ablakai a fölépcsőre nyílnak, asztalt láttat, melyről félig hordtak le, az összegyűrt asztalkendőn, nyitott palaczkokat, kiürített, homályos, fakó poharakat, a mint szokott lenni ebéd végeztével, a vendégek eltávozása után. A mellékszobából különböző hangok, nevetés, gördülő golyók és összeesendülő poharak zaja hallatszik. A tábornagy éppen partieját játszsza s ezért várja rendeleteit a hadsereg. Ha a tábornagy megkezdte partieját, bátran összeroskadhatnak az égboltozat; semmi e földön nem tudná megakadályozni abban, hogy azt befejezze.

A billard!

Ez gyengéje a háboru nagy emberének. Ott áll, komolyan, mint a csatában, teljes díszben; melle rendjellekkel van borítva, szeme fénylik, arcza lángol, az ebéd, a játék és a grog okozta felhevüléstől. Hadsegédei körülötte szorgoskodnak s minden egyes lökése miatt tiszteletteljesen oda vannak bámulatukban. Mihelyt a tábornagy egy pointet nyert, mindnyájan a jegyző táblához rohannak; ha szomszéd, mindenki akarja elkészíteni grogját. A vállrojtók és sisaklengők suhognak, a rendjelek és arannyal átszótt kardbajtók csengnek és a kedves mosolyoknak, az udvari emberek finom előzékenységének, annyi uj és díszes egyenruhának látása ebben a tölgyfafa-faragásokkal ékes, parkra és nagy udvarra nyíló teremben eszünkbe juttatja Napoleonnak Compiègneban töltött őszi napjait és — megnyugtató egy kevésbé

a sáros katonákat illetőleg, kik amott lenn tényleg állanak az ut hosszában, esőben, szomoru csoportokká összeverődve.

A tábornagy ellenfele alacsony termetű százados a vezérkarból, fűzött, gondosan fésült, világos keztyűs emberke, első rangu billardozó, ki leteperhetné a világ összes tábornagyjait, de magát tiszteletteljes távolban tudja tartani főnökétől és gondot fordít arra, hogy ne nyerjen, hogy lehető legügyetlenebbül veszítsen. Ilyenről szokták mondani, hogy tiszt, kire nagy jövő vár.

Figyelj, fiatal barátom, s óvakodjál. A tábornagnak tizenöt pointje van, neked tíz. A partiet végére kell juttatnod csak így tovább, mint eddig — és többet tétél elöléptetésed érdekében, mintha amott künn állottál volna a többiekkel, a látóhatárt elárasztó záporban, hogy beszennyezd szép egyenruhád, hogy homályossá tedd rojtjaidnak aranyát, — várva a parancsot, a mely nem jön.

Valóban érdekes partie. A golyók gördülnek, érintik és keresztezik egymást; a billardasztal széléről visszapattan . . . Hirtelenül ágyulövés lángja jelenik meg az égen. Tompa zaj rezgeti meg az ablakok üvegét. Mindenki megijed; nyugtalanul tekintenek egymásra. Egyedül a tábornagy nem hallott semmit, nem látott semmit: a billardasztalra hajolva éppen egy ütés nagyszerű hatását fontolgatja . . . ebben kiváltképp erős, a visszaütések hatásában.

De ime új villám, majd egy másik. Sűrűn követik s már-már utólérik egymást az ágyulövések. A hadsegédek az ablakhoz rohannak. A poroszok támadtak volna?

«Hadd támadjanak!», szól ingerülten a tábornagy s krétával bekeni a billardbot végét. «Kegyeden van sor, százados!»

A vezérkar elborzad ámulatában. Turenne, ki egy ágyu talpán aludt el, semmi e tábornagyhoz képest, ki billardasztala előtt oly nyugodt a cselekvés, a harc pillanatában. Ezalatt kettőzódik a zöreje. Az ágyuk rendítő szózatába beleharsan a mitrailleuseök szaggató hangja, a gránátzúzek robogása. Vörös, szélein fekete gőz száll le a gyep végére. A park egész mélyében tikkasztóan meleg. A pávák és fáczánok kétségbeesetten sivítnak kalitkájukban. Az arabs lovak megszagolták a löport és vadul toporzékolnak istállójukban. A hadiszállás mozgásba kezd jönni. Sürgöny érkezik sürgöny után. Hírnökök érkeznek meg megeresztett gyepelövel. A tábornagyot keresik.

A tábornagy megközelíthetetlen, hisz megmondtam, hogy semmi sem gátolhatná meg abban, hogy bevégezze partieját.

«Önön van a sor, százados!»

De a százados megzavarodott. Még is csak fiatal. Fejét vesztí, megfélekedzik szándékáról és lökést lökés után tesz, melyekkel majdnem megnyeri a partiet. Ezuttal a tábornagy dühre lobban. Meglepetés és hosszúság olvasható le kivörösödött arcáról. Ebben a pillanatban egy lóhalálába ide vágató tiszt alatt összerogy a lóva. A sártól borított hadsegéd kieroészakolja a bemenetet és hatalmas ugrással felszökik a lépcsőn: «Tábornagy! Tábornagy!»

Leirhatatlan, hogyan fogadta őt a tábornagy. . . Képéből kikelve, vörösen mint a rák, az ablaknál jelenik meg, kezében tartotta dákjóját:

«Mi van? Mi történik? Senki sem áll itt őrt? . . .»

«De, tábornagy ur . . .»

«Jól van, . . . rögtön . . . várják parancsot!»

És hevesen becsapja az ablakot. Várják meg parancsát!

Jól járnak azok a szegény emberek. A szél arcukba kergeti az esőcseppeket, a kartácsokat. Teljes zászlóaljok megsemmisültek már, míg a többiek hasznavehetetlenül vesztegettek fegyverrel kezükben a nélkül, hogy tétlenségükről számot tudnának adni maguknak . . . Nem szabad mozdulni . . . Parancsra várnak . . . Csak tessék parancsolni! Minthogy parancs nélkül is lehet meghalni, százanként hullanak el a cserjések mögött, az árokban, a nagy, csendes kastély színe előtt. Az elesetteket is még egyre szakgatják a kartácsok és nyitott sebeiken zajtalanul omlik ki Franciaország nemes vére . . .

Amott fenn a billardteremben épp oly heves a küzdelem. A tábornagy ismét elébe került ellenfelének, de a kis százados oroszán bátorságával védi magát.

Tizenhét, tizenöle, tizenkilenc!

Alig van idejük feljegyezni a pointeket. A csatazaj közeledik. A tábornagy már csak egy pointért játszik . . . Már a parkba furódnak a gránátok. Ime, egy a tó fölött robban szét. A tükörsima felület hullámvásba jut: egy hattyu megsebesülten a véres tollak tönkelegében uszik.

Az utolsó lökés . . . Mély esőnd van. Nem hallik semmi, csak a gyertyánbokrokra hulló cseppek hangja, a magaslat tövén zavart moraj és a járhatatlan utakon, siető csapatok gyors lépteihez hasonló, határozatlan zaj . . . A sereg teljesen tönkre van téve. A tábornagy megnyerte partieját.

KEPEK A HADGYAKORLATOKBÓL.

Tanulók imája.

Isten, a ki ur vagy sziv és szellem felett,
Ki előtt eltölpül lángész és képzelet,
A nap szemednek csak parányi szikrája,
Becsés mégis nálad egy gyermek imája,
Hallgass meg engemet!

Nagy vagyok te benned én parányi gyermek,
Midőn érzelmeim szabad utra kelnek;
Mint üzött madárka, a mely lombot keres,
Hozzad sietek én, jó Atyám, meg ne vess,
Fogadj föl engemet!

Lelkemet lelkedhez kösse a szeretet,
Ki a csillagokat utjokon vezeted,
Örökös fényedből adj egy sugárt nekem,
Hogy ragyogjak itt s a mennyei életem,
Világíts engemet!

Add, hogy felfoghassam czéled, akaratom,
S ifjuságomra ha küldesz is bánatot,
Küzdemeim között hogy ha elfáradok,
Segítő gyámolom legyen szellem-karod,
Te vezess engemet!

A sziv gyakran mérges szenvedély hazája,
S viharán kialszik az ész fényszikrája,
Ha te meg nem tartasz, sülyedünk, elveszünk,
S mit ér tudományunk, mit ér hideg eszünk?
Te őrizd szívemet!

Az ember akkor áll az állatok felett,
Hogyha művelt nála az ész és képzelet,
S így szebbitni bírja a földi életet,
S mint a szántóvető szellem-magot vetett...
Te taníts engemet!

Ma az élet utját sok kigyó bejárja,
S a ferde műveltség pokoli vad árja
Győző lába alá tipraná korunkat...
Oh atyám! mutasd meg igazi utunkat,
Te nevelj engemet!

Hozzad imádkozni nagy élvezet nekem,
Mert a szépet és így lelkedet szeretem.
Könnyebben alszom el s egész nap nem félek,
Ha te benned hiszek, szeretek s remélek,
Add hogy ilyen legyek, ameddig csak élek
Jó Atyám, Istenem!

Bulcsu.

Új áldozatkész kapitány.

— Elbeszélés a Tanulók Lapja számára. —

Irtta: NÉMETH PÉTER.

I.

Orbán-család.

Orbán Dezső, Afrikában született, de magyar szülőktől. Nagyatya, a szabadságharcz lezajlása után családjával Fokföldre költözött, kevés vagyonát üzletbe fektette, mely csakhamar fel is virágzott. Dezsőt már fiatal korában Magyarországra vitte atyja, hogy ott kiművelje. Rokonainál helyezte el Pécsen és ugyanott taníttatá is; ő maga pedig visszaindult Fiuméba, ott a hajógyárból egy kitűnő, kereskedelemre alkalmas hajót vett meg, melynek kapitányává Surányi Miklóst nevezte ki.

Surányi kapitány magas, délczeg, erőteljes alak volt, egyenruhája alatt aczélimok dagadoztak s nyílt homlok, nemes szabásu arcz egészíték ki férfias szépségét.

Orbán György hajóját megrakta a Fokföldön kelendő árukkal és visszavezett szülei körébe, Dezső ezalatt szorgalmasan folytató tanulmányait és mindenben megfelelt tanárai várakozásának.

Hosszu tizenöt év alatt egyszer sem látta szüleit, egyedül tanulmányainak élt, Surányi Miklós kapitány közvetítette a leveleket, apa, fiu és a nagyszülők közt, egyedül ő látta többször Dezsőt a jó ismerősök, rokonok közül, kik tőle távol voltak.

Dezső tanulmányai végeztével Európában nagyobb körutra indult, meglátogatta Páris, Rómát, Velenczét, Bécsen, Hamburgot. Mindenütt igyekezett ismereteit bővíteni, tapasztalatokat gyűjteni.

De, mint mindenkin, ki távol van szeretet-től, úgy ő rajta is erőt vett a vágy, hogy viszontlássá övéit, irt is atyjának levelet, melyben tudatta, hogy a legközelebbi alkalommal haza utazik.

Az alkalomra nem soká kellett várnia, mert két hét múlva volt indulandó a Rákóczy (így nevezték a hajójukat) Miklós kapitány vezetése alatt, Fokföldre.

Dezső Pécsre utazott, rokonaitól szívélyes bucsut vett s Fiuméba indult, hol már a Rákóczy utrakészen állott s reá várt, hogy horgonyait felszedje.

II.

Indulás a Fokföldre.

Dezsőt a hajón Surányi Miklós kapitány üdvözölte s rövid de szívélyes társalgás után, kezdetét vette az utazás.

Új fajta veloczipédek.

(A Tanulók Lapja számára.)

IV.

Szánveloczipéd.

Mióta a kerékpározás bizonyos tekintetben a sportfajoknak mintegy élére emelkedett, egyesek buzgón törekednek arra, hogy az első kerékpárok tökéletlenségeit és hiányait a nyert tapasztalatok felhasználásával megszüntessék. A kétkerekű veloczipéd napjainkban szerkezetére nézve a tökéletesség magas fokára emelkedett.

Bár az izlés és divat szerint egyik szerkezet a másiknál jobban kedveltetik, mindazonáltal alapjában véve jelenleg sok egyformán jó veloczipéd-szerkezetek és típusok léteznek s csupán a kerékpározó gyakorlottságától s kitartásától függ az, hogy egyik vagy másik géppel nagyobb sebességgel lehessen haladni. Mivel tehát a kerékpár fő mechanizmusára nézve a jó szerkezetű gépeknél lényeges javításra nincs szükség, az előállítók a figyelmüket inkább az eleganciára s minden egyes résznek tökéletes szilárdságára irányítják. Ezért egész sereg különböző formájú gépeket gyártanak, s a berendezésnek sokféle fajtát arra törekednek felhasználni, hogy a gyorsaságot, a mennyire lehet, növeljék.

A kapitány intésére egyszerre élénk sürgésforgás kezdődött a hajón. Lánczok csörögtek, kapesok nyikorogtak, vitorlák lobogtak, a matrózok ide-oda futkostak; végre a «Rákóczy» megtette az első mozdulatot, óriás hattyu gyanánt kezdett tovasiklani a hullámzó tengeren.

Dezső részben szomorú volt, hogy itt kell hagyni hazáját, részben pedig örült, hogy szüleit nemsokára viszontláthatja. Zsebkezdőjével bucsut intett a lassan eltűnő magyar-partok felé s azután a hajó belsejébe vonult.

A hajó gyorsan haladt; a Gibraltári tenger-szoroson minden akadály nélkül keresztüljutottak.

Már két hét óta voltak a tengeren, Madeira, Kanári szigeteket régen elkerülték s rövid idő múlva Ascension sziget partját vártak feltűnni, hol hiányos vízkészletüket szándékoztak kiegészíteni.

Surányi kapitány a hajó elején állott s távcsövével kutatót a messzeségben, Dezső is felment a fedélzetre s Miklós kapitányhoz fordulva kérdé:

— Sokáig nem érünk még partot?

— Ha valami közbe nem jön, egy óra múlva fel kell tűnnie Ascension sziget partjainak!

— Sokáig fogunk ott időzni?

— Félnapot töltünk a szigeten, s azután egyenesen Fokföldre indulunk.

Dezső nem titkolhatta el örömét, hogy nemsokára viszontláthatja övéit, de aztán ismét oly szótlanná lett, mint a minő az egész uton volt.

Valami balsejtelem nyomta szívet.

A kapitány is lehangolt volt, mert a távolban egy fekete pontot vett észre, mely szárazföld nem lehetett és perczről-perczre jobban növekedett, a tengeren pedig sajátságos tűnemények kezdtek mutatkozni.

— Minden jel arra mutat, hogy nagy vihar van készülöben — töré meg a csendet Miklós kapitány — jó lesz a hajó belsejébe vonulni.

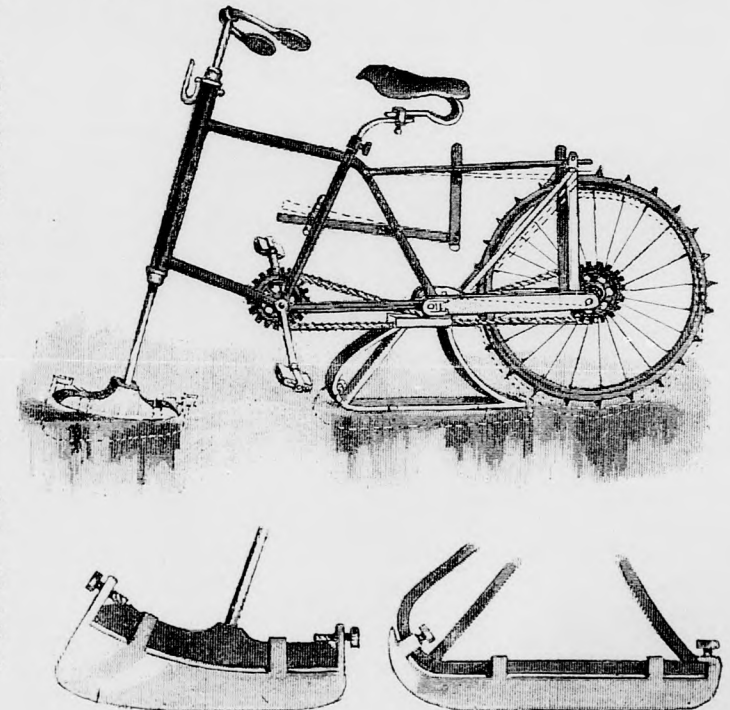
Dezső mitsem szólva engedelmessékedett és kajütjébe ment le.

Miklós kapitány kiadta a parancsokat s tudatta a matrózokkal, hogy vihar van készülöben.

Fél óra múlva kitört a vihar s a tenger, mint ketreczből szabadult vad állat, őrzöngve tombolni kezdett.

Néhány hatalmas lökés rázta meg a hajót és nemsokára a szél irányából, hanem ellenkező részről is hullámok törtek rémitő zugással a fedélzetre.

(Folytatása következik.)

Mindazonáltal a kétkerekű veloczipédek csak azon utakon használhatók teljes sikerrel, melyek úgy szólván az ő számukra készültek, mert a roszkarban levő utakon, melyek át vannak szedelve a szekerek kerékvágásaival, csak nagy bajjal, sőt néha egyáltalában nem lehet előre hatolni. Az üregek kaucsukabroncsok mindenestre nagyon sokat javítottak az állapoton, csak hogy azok meg meglehetősen érzékeny természetűek.

Miután annyi különféle módot megkísérlettek arra nézve, hogy a kerékpárt az utak minden nemére alkalmassá tegyék, még a vízi utakra, nem maradhatott el az sem, hogy a veloczipédekét czélszerű berendezéssel télen a hó és jégterületen is lehessen használni. Legalább az amerikai feltalálók éleselmjőségüket e tekintetben is megmutatták.

Képünk egy e fajta szánveloczipédet tüntet föl. Az alapzat lehetőleg kicsiny súlyú ércből készül. A hátulsó részen ezt az ugynevezett jég-sarkantyúval ellátott kerék tartja. Közvetlenül ezen kerék előtt egy rövid, a hőmezőkön tett utazásra alkalmas szántalp s ez előtt a kormány. A jégmezőkön teendő utazások alkalmával a gépre korcsolyákat csavarnak fel, mint ezt képünk alsó része mutatja. A kerékajtása közönséges módon láncz vagy kötél segítségével pedálok által történik. A feltaláló, Jonas Smith állítása szerint, a ki ezt az ő szánveloczipédjét többször kipróbálta, e géppel könnyen lehet a hó- és jégmezőkön keresztülrepülni.

♣ millennium és Magyarország diáksága.

A «Tanulók Lapja» 38. számában mond ítéletet Leopold L. ur indítványom felett s csatlakozik tervemhez t. i. hogy «kössük össze a multat a jelen által a jövővel», vagyis kapcsoljuk össze az ő indítványát a t. E. A. főgymn. tanár ur indítványával, a miáltal a terv szépsége sőt talán még sikere is nyerne. Örömmel olvastam Sziklai Jenő urnak javaslatát is, ki még egy pontot akar közbeszurni Leopold L. ur indítványába.

A mi Leopold urnak ugy a «T. L.»-ban mint hozzám intézett levelében tett kérését illeti, arra elég lesz annyi feleletül, hogy a r.-szombati önképzőkörben én még a kérés vétele előtt megtettem az indítványt. A helybeli Tompa kör azonban komoly meggondolás végett, szept. hó 29-iki ülésére halasztotta el határozatát, a mi meg is történt és tek. Veres Samu dr.

tanárelnök urnak javaslatára egyhangulag elfogadtattott.

A két indítványt egy egészszé füztem egybe és indítványomban Leopold ur javaslatán nagyban módosítanom kellett. Miért? Fontoljuk meg a dolgot és megkapjuk reá önként a választ. Ha valamit tenni akarunk, tudnunk kell, hogy mi a cselekvésünk célja. Tervünk egy oly testületet szervezni, mely millenniumi évünknek méltó megünneplésével a késő jövőben is viruljon. Nem lehet tehát nekünk, sőt nem szabad azt mondanunk, hogy e testületnek egyik főczélja legyen: az ifjuság megjelenésének megkönnyebbitése, a millenniumon megjelenők utbaigazítása, hisz akkor a millenniumi év elteltével, vagyis a kiállítás megszűntével a testületnek is végórája ütne.

Ez okból én az alanti indítványt javasoltam, a melyet a kör megbízásából indítványképen közzé teszek e b. lap hasábjain:

A rimaszombati egy. prot. főgymn. Tompa önképzőkörének indítványa.

1. A szövetség létesítése: vagyis alakításak egy országos irod. diákszövetség, mely csakis az irodalom és az ifjuság szellemének, műveltségének emelését czélozza.

2. Ezen alakítandó szövetség kiadja az ország összes középiskolái (csakis a tagoknak) önképzőkörének eddigi jeles műveit vagyis az önképzőkörök volt működését és függelékül ehhez a millenniumi ifjuság jelesebb műveit.

3. A társulatnak állandó (hivatalos) organuma legyen, melynek iránya csakis szépirodalmi. Ezen közlönyben jelennének meg, a különböző önképzőköröknek (csakis tagoknak) működése is.

4. A társulat eszközei: A társulatnak minden tagja (magánosok, önképzőkörök mint testületek) évenként bizonyos összeget tartozik a szövetség pénztárába mint tagdíjat fizetni, (hogy mennyi legyen ez, azt a szervezési gyűlés határozza meg). A mit azután a társulat a köv. czélokra tartozik fordítani:

a) évenként pályadíjakat tűz ki, a melyeket a szövetség közlönyében közzé tesz. Ezen pályázatokon résztvehetnek a társulat tagjai (magánosok s önképzőkörök mint testületek). A pályanyertes munkák a lapban közlendők.

b) A befolyt összeg másik része, a különböző költségekre fordítandó, és a felesleg (mi nem igen várható) töke gyanánt befektetendő.

5. A társulatnak központi bizottsága legyen, a mely a szöv. ügyeit tartozik rendezni, s gyűléseket egybehívni, a gyűléseknek csak egy székhelyök legyen, Budapest. A gyűlésekre meg-

hívattatnak az összes tagok, a megjelenés azonban nem kötelező.

Eddig a rimaszombati «Tompa» kör indítványa, a melyért első sorban a mélyen tisztelt Veres Samu dr. tanárelnök urnak kell őszinte köszönetemet kifejeznem azon fáradozásért, melyet ez ügyben tett. Fogadja az ifjuság nemesszívü barátja ezért az ifjuság háláját.

Mert mindenestetre uttörő példa lesz önképzőkörünk, mely már mint testület áll elé. «Tette fel ifjak! ismételem újból, mert az idő rövid» csatlakozzunk minél tömegesebben a szép terv, a nemes idea kivételére. — Még egy dolog van, a mi még eddig kikerülte a m. t. czikkirók figyelmét és ez az a mit a magyar ugy szokott kifejezni: «Ember tervez, isten végez». Mi itt irogatunk cikket, cikkre, tervezetünk, de vajjon nem légyarákat építünk-e csak, hátha a magas kormány egy tollvonással megsemmisíti mind azt, mit mi építettünk, ezért felkérem e lap mélyen tisztelt szerkesztőjét az ifjuság nevében, hogy járjon az ügyben közzre a miniszteriumnál, és ezt bizton elvárom tőle, ki az ifjuságnak már nem csekély szolgálatokat tett.

Még egy dologra felhívom az ifjuság figyelmét. A mult héten küldötte szét a pósta szárnyain a kecskeméti kollegium és a budapesti diákszövetség (egyetemi hallgatók!) központi irodája az ország összes részeibe felhívását ugyszintén főgymnasiumunkhoz is, hogy járuljon némi csekély adománynyal a hazafias áldozathoz. Pusztaszeren akarja a magyar ifjuság a millenniumi évben emléksobrát felállítani. Ha tervünk idejében létre jó, még tehetünk mi is valamit az ügyben s mondhatjuk akkor bátran, hogy a létesítendő társulat valóban millenniumi ifjusági szövetség. «Fogjunk tehát minél hamarabb a dologhoz.»

Singer Leo,
főgymn. 8. o. tan.

♣ Tanulók Lapja harmadik irodalmi pályázata.

1. Bármely tárgy értékezés. Jutalma 1 db. arany.

2. Eredeti elbeszélés, melynek tárgya az iskolai élet köréből van merítve. Jutalma 1 db. arany.

3. Fordítás bármely nyelvből. A fordítandó darabnak prózáinak s a Tanulók Lapja szellemének megfelelőnek kell lenni. Jutalma 8 korona.

4. Eredeti költemény. Jutalma 8 korona.

5. Tollrajz, mely olyan képet ábrázoljon, melyet a Tanulók Lapja közölhet. A nagyságra nézve irányadó a lap egy oldala. Jutalma 8 korona.

6. A legszebben összeállított fejtörő kérdések t. i. egy számtani, földrajzi, történelmi, természetrajzi, (esetleg physikai is) egy kép- vagy sakkrejtvény. Szóval oly közlemény, mely a Tanulók Lapja «Fejtörő» rovatában egyszeri közlésre a legalkalmasabb. Jutalma 5 korona.

7. A legsikerültebb amateur fotografia beküldőjének egy momentázó készüléket tűzünk ki jutalmul.

A pályamunkák tisztán, a lapnak csak egyik felére írva a Tanulók Lapja szerkesztőségébe bérmentve küldendők.

A pályamunkára jeligt kell írni, ugyanezen jelige egy borítékra irandó, mely boríték a szerző nevét, lakását s a pályázatra való jogosultságát igazoló czimszalagot rejtse. Jelige nélküli pályázatokat nem veszünk figyelembe.

Lapunk azon olvasói, a kik nem előfizetői a lapnak, de tagjai olyan önképzőkörnek, mely lapunkat járattja, szintén pályázhatnak a feladott themákra, de jeligés levelökben az önképző kör vezető tanárával igazolni tartoznak, hogy a nevezett önképzőkörnek valóban tagjai.

A beküldött kéziratokat vissza nem adjuk; a jutalmazandó dolgozatokon kívül azon pályamunkákat, melyeket jóknak ítélünk, a «Tanulók Lapja»-ban közölni fogjuk, a mennyire azok közlését lapunk terjedelme megengedi.

A pályázat határideje 1895. decz. 23. A később beküldött dolgozatokat nem bocsátjuk pályázatra.

FEJTÖRŐ.

Császár J.-től.

1. Számtani kérdés:

197
Károly és Imre, két jó barát, pénzüket megszámlálva azt találják, hogy ha a Károly pénzének a négyzetéből az Imre pénzének a négyzetét levonják, a különbség 4023-at tesz ki, ha pedig a Károly pénzének a négyzetéből mindkettőjük pénzének a szorzatát levonják, a különbség 2376. Mennyi pénze volt mindenkinek külön-külön koronában?

2. Földrajzi kérdés:

198
Melyik sziget az, a mely Cykladokhoz tartozik? Területe 162 km². Itt ásták ki a görög szobrászat egyik legnagyobb emléket, Vénus szobrát, melyet lehelje után hogy neveznek? E szobor a párisi Louvreban van elhelyezve.

3. Történelmi kérdés:

199
Ki volt azon francia hadvezér, a ki a francia hadsereg főmarsallja volt? Meghódította Flandriát és

Tranche-Comté; harcolt a Rajna mentén, elpusztította Pfalzot. Ki ellen küldetett a Felső-Rajna vidékére?

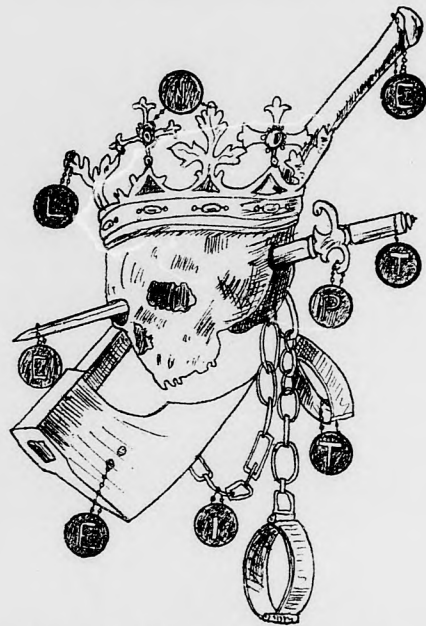
4. Természetráji kérdés.

Melyik kétélű állat az, a melynek farka összenyomott, bőre szemcsés, fekete-barna, oldalt fehéren pettyezett, hasa narancssárga, fekete foltokkal. Tavakban, mocsarakban él?

5. Fizikai kérdés:

Ki volt az a francia mérnök, a ki feltalálta a róla elnevezett nagy kaliberű bomba-ágyut? Szül. 1738-ban január 22-én Metzben, meghalt mint tábornok 1854. augusztus 20-án.

6. KÉP-TALÁNY.

Megfejtési határidő: október 27. A határidőn túl beérkező megfejtések nem vétetnek figyelembe.

A 40-ik számban közölt fejtörő kérdések megfejtései: Számítási kérdés: A fiu 19 éves, az anya 38, az atya 43. — Földrajzi kérdés: Turin, itt halt meg Kossuth Lajos. — Történelmi kérdés: VIII. Henrik. — Természetráji kérdés: A szamóca (fragerica vesta). — Stilisztikai kérdés: Életkép. — Tábla-rejtvény: Arany János.

Helyesen megfejtették: Oppenheimer Ferencz, Borbély Zoltán, Kocsis József, Szárnyas Kálmán, Duboss Géza, Orbán Károly, Baján Ferencz, Németh Lajos, Diener Elemér, Kovács Gyula, Lustig Árpád, Holczman Mór, Divéky Adorján, Grüner Rezső, Schmid Ernő, Imreh Albert, Horváth Jenő, Schwarcz József, Szatmári Zoltán, Frank Zoltán, Popper Sándor, Juga Jusztin, Perl Jenő, Horvátovics István, Jaszenovics István, Jer-

szabek István, Csiszár József, Kaiser Lázár, Hodács Ágoston, Barts Lajos.

A jutalmat, egy darab szépirodalmi könyvet Kocsis József gimn. tanuló Szatmáron nyerte el, kinek a kiadóhivatal a könyvet megküldi.

IRODALOM.

Millenniumi történet. Az Atheneum kiadó társulat a tizkötetes «Magyar Nemzet Története» cz. műből a harmadik kötetet még ez évben készül kibocsátani, míg a második kötet megjelenése csak az 1896. év tavaszán várható. A sorrend ezen megváltoztatása azon okból volt szükséges, mert a millennium alkalmából, főleg az Árpád-kor történetére vonatkozólag annyi sok fontos kutatás történt, hogy dr. Marczali egyetemi tanár, ezen korszak (2-ik kötet) írója, ki minden a mai napig felszínre került legkisebb adatra is kiterjeszti figyelmét, a könyv megírásában lassan kénytelen előrehaladni. A mű negyedik, hatodik és kilencedik kötete már kéziratban közel van a befejezéshez és így minden valószínűség szerint a millennium évében a mű felerésze a közönség kezébe kerül.

A Szalay-Baróti nagy munkája, «A Magyar Nemzet Története»-ből a 24-ik füzet jelent meg, a melyben Szalay József II. Zsigmond koráról szól azzal a világos, szép előadással s azzal a mintaszerű alapos-sággal, mely a korán elhunyt történetíró minden munkáját jelképezte. Nagyon szép Zsigmond király arcképe, mely Dürer Albertnek a nürnbergi városbázisán őrzött festményét reprodukálja, ugyanazt a Zsigmond császárt mutatja be a sienai székesegyház mozaik képének hű másolata, mely magyar történeti munkában most jelent meg először. A Szalay-Baróti-féle munka valóban méltó lesz arra, hogy minden magyar család könyvtárában helyet foglaljon. Egy füzet ára 30 kr., és megrendelhető a kiadóknál, Lampel R., Wodianer F. és Fiai könyvkereskedésében, Bpest, Andrásy-ut 21.

VEGYESEK.

Millenniumi országos tornaverseny. Wlassics Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter elnöklése alatt ánkét volt a közoktatási minisztériumban, mely a magyar tanulók millenniumi tornaversenyének előkészületeivel foglalkozott. Jelenvoltak Zsilinszky Mihály államtitkár, Berzeviczy Albert, a képviselőház alelnöke, a miniszteriumok, a főváros és a szakörök meghívott képviselői. Előadó Rényi József dr. fogalmazó volt. A tanácskozást Wlassics Gyula miniszter nyitotta meg hazafias beszéddel, a melyben a tornaügyet mint a nemzeti erő egyik legfontosabb tényezőjét méltatta. A millennium alkalmából az eddigénél nagyobb

szabásu országos versenyt tervez, 5—6000 tanuló részvételével. Felhívta az ánkét tagjait, hogy a verseny helye és ideje iránt nyilvánítás nézetüket.

A felszólalások sorát Berzeviczy Albert nyitotta meg, a ki köszönetet mondott a miniszternek lelkesítő szavaiért s az előző két torna-versenynél szerzett tapasztalatai nyomán behatón foglalkozott a millenáris verseny tervével. A kifejtett élénk vita után abban állapodtak meg, hogy a versenyek jövő évi június 8-ika és 15-ike közt az országos kiállítási nagybizottság által rendelkezésre bocsátott versenypályán, valószínűleg a volt hippodrom közelében volnának megtartandók. Az értekezlet végén a miniszter összefoglalva az előadott nézeteket, ezek nyomán mint az értekezlet egyértelmű véleményét fejezte ki, hogy a millenáris ifjúsági verseny egyik ritka szép alkalom volna a magyar tanuló ifjúságnak, mint a nemzet jövővédő erejének ő felsége előtt való bemutatására. Az értekezlet esti 8-kor oszlott szét.

A pozsonyi magyar kir. állami főreáliskola önképzőköre Lichtengger Győző tanár ur elnöklése alatt szept. 18-án tartotta alakuló gyűlését. A tek. elnök ur buzdító szavai után következett a tisztviselők megválasztása. Alelnök lett: Jandó Rezső VIII. o. t.; titkár Wilhelm Uldin VIII. o. t.; jegyző: Latkóczy Pál VIII. o. t.; aljegyzők: Korompay Győző és Klatt Román VII. o. tanulók; pénztárosok: Klatt Kornél VIII. o. t.; pénztári ellenőr: Bauer Károly és Tálasy Aladár VII. o. tanulók; könyvtáros: Kroluczky Márton VIII. o. t.

A szegedi főgymnásiumi önképzőkör választások szerdán, szept. hó 25-én estek meg. Körvezető tanár: Sáfrán József; ifjúsági elnök: Rack János; jegyző: Ilies Ulászló; pénztárnok: Volleck Géza; főkönyvtárnok: Bogner János VIII. o. tanulók; I. aljegyző: Zimányi Gyula; II. aljegyző: Becker István; alkönyvtárnok: Nagy István VII. o. tanulók. Az első disz-gyűlést f. hó 29-én tartják meg.

A debreczeni áll. főreáliskola önképzőköre szeptember 23-án tartotta alakuló gyűlését. Dr. Kardos Albert vezető tanár ur lelkesítő beszéde után az ifjúság titkos szavazat útján tisztviselőit választotta meg: Komlóssy Imre VIII. o. t. ifj. elnökké; Fischer Béla VIII. o. t. főjegyzővé; Braun Gyula VII. o. t. aljegyzővé és Bisothka Gábor VI. o. tanulót pénztárossá. A gyűlés a vezető tanár ur és megválasztott tisztviselők lelkes éltetésével ért véget.

A budapesti VII. ker. magyar királyi állami gymnásium önképzőköre f. h. 13-án vasárnap d. e. 10 órakor tartotta második ren-

des gyűlését. Az előző ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Grünberger Izsó titkár felolvasta jelentését, mire a férfikar a «Csinom Palkó» cz. nótát énekelte el. Erre a titkár a «Havasi hófehérke» cz. hangulatos románczot olvasta föl, melyet bírálója: Mosdósy Andor a II. fokozatra (jegyzőkönyvi dicséret) érdemestett, mihez a kör hozzájárult. Hosszantartó és heves vitát produkált a «János bácsi ideája» cz. vig elbeszélés, melyet Zerkovitz Rezső, mint bíráló a harmadik, Grünberger Izsó titkár ellenben a második fokozatra ajánlott. Többen kifogásolták, hogy a kritikus nem hozott fel verses bírálatában a mű ellen egyetlen tárgylagos érvelést sem, hanem e helyett csak általánosságban hibáztatta a dolgot irányát és ezen általános kifogásait a kiszámított hatásvadászatra építette. A kör egyébként szavazattöbbséggel Zerkovitz álláspontjára helyezkedett. Raff Cavatináját játszotta el hegedűn Bárdos Arthur, még pedig eléggé ügyesen. Az önképzőkör által vig szavazásra hirdetett verseny következett ezután (minekutána a kör jegyzőkönyvileg adott kifejezést Szarvas Gábor elhunytá fölött érzett részvételének.) Résztvettek a versenyben Spitzer V. a. o. t. a «Pázmán lovag», Mosdósy Andor «Ivásközben» (Petőfi) és Greiner Miklós Gábor diák (Vörösmarty) cz. költeményekkel. Hosszas és igen élénk eszmecsere után a kör esekély szavazattöbbséggel Mosdósy-nak ítélte oda az első díjat (egy értékes könyv) a másik két versenyzőt pedig a második jutalomra (jegyzőkönyvi dicséret) méltatja.

Az eperjesi collegiumi Magyar társaság szept. 15-én tartotta I. rendes közgyűlését. Elvégezvén a folyó ügyeket: 1. Hirschfeld Márk VIII. o. t. tartott szabad előadást a kínai költészetéről. A kör a jobbak közé sorozta. 2. Groó István VIII. o. t. szavaltá Arany J. Szondi két apródját, jobb eredménnyel. 3. Madáchy István VII. o. t. szavaltá Petőfi S. Áru-ló-ját. A szavalatot a társaság a méltánylandók közé sorozta. Még néhány folyó ügyet végeztek el, aztán a gyűlés feloszlott.

A rozsnói ág. hitv. ev. főgymnásium Petőfiről címzett önképzőköre szept. 14-én tartotta alakuló ülését Szántó József tanár ur vezetése alatt. Az eredmény a következő: Alelnök Schvartz Bertalan VIII. oszt. Titkár Okályi Géza VIII. oszt. t. Főjegyző Czimmermann Rezső VII. oszt. Pénztáros Soldos Elemér VIII. oszt. Főkönyvtáros Sibrinyi Gyula VIII. oszt. Aljegyző Szilágyi Zoltán VIII. Alkönyvtáros Terray Gyula VIII. oszt. lett.

A bajai főgymnásium Tóth Kálmán önképzőköre szept. hó 24-én tartotta meg

alakuló gyűlését. Török Konstant tanár ur fejtegette az önképzés szükséges voltát, kijelölte a munkakört, a melyen belül fog működni az önképzőkör minden egyes tagja, s végre lelkes szavakkal tette serkentett, lankadatlan munkálkodást ajánlott. Ifj. elnökké Tomcsányi Béla VIII. o. t., főjegyzővé: Roheim Jenő VIII. o. t. lön. Titkár: Feingold Ödön VIII. o. t.; pénztáros: Borisák István VIII. o. t.; aljegyző: Mészáros Károly VII. o. t.; ellenőr: Leopold Lajos VII. o. t.; könyvtáros: Kelemen Ede VII. o. t.; lapkezelő: Komlósi Ágoston VII. o. tanuló.

Az ungvári kir. kath. főgimnázium Dayka-önképzőköre alakuló gyűlését szept. 22-én tartotta, Hódoly László igazgató és Mazuch Ede gimn. tanár urak elnökle alatt. Hódoly László igazgató ur megnyitó beszéde után Mazuch Ede tanár ur lelkes beszédben buzdította az ifjakat a hasznos munkálkodásra. Ezután a tisztikar megválasztása következett. A választás eredménye a következő volt: Alelnök lett Lukács Géza VIII. o. tan. Titkár Fuchs Jenő VIII. o. t. Pénztáros Preusz Ernő VIII. o. t. Ellenőr Gorka Sándor VIII. o. tan. Főjegyző Grabovszky Miklós VIII. o. tan. Főkönyvtáros Juhászovits Antal VIII. oszt. tan. Alkönyvtáros Orosz József VIII. o. t. és Kaminszky József VII. o. t. Aljegyzők Rosenberg Gyula és Tahy Endre VII. o. tanuló.

A szegedi kir. állami főreáliskolában fennálló báró Eötvös-önképzőkör, mely ez évben 23 tagból áll, szeptember hó 18-án tartotta alakuló gyűlését dr. Zimányi József tanár ur felügyelete alatt, melyen a tisztviselő kar tagjaivá választottak: Elnökké Tóbiás József 8. oszt. tanuló. Titkárrá Lovasy Ernő 8. o. t. Jegyzővé Wuest Leo 7. o. t. Pénztárnokká Schlesinger Vilmos 7. o. t. Könyvtárnokká Szittner Adolf 7. oszt. tan. Bizottsági tagokká Bozsán Szevetóvár 8. o. t. és Vidacs Aladár 7. o. t.

A pápai ev. ref. főgymnásiumban az ifjusági képzőtársulat szept. 20-án alakult meg. P. Szabó Károly tanárunk elnökle alatt. Alelnök lett: Rác Elemér III-ad éves növ. pap. titkár: Csomasz Dezső I. éves növ. pap.; jegyző Borsos Endre VIII. oszt. tan.; pénztáros: Veress István II. növ. pap.; ellenőr: Baranyay Károly III. éves növ. pap. Könyvtárosok: a szépirodalmi szakban: Vargha Kálmán VIII. oszt. t., Porkoláb Gyula VIII. oszt. tan., Szántó Gyula VII. oszt. tan., a tudományos szakban: Szűcs J. III. éves növ. pap. ezek mellé választottak 4 jegyzőt. A bíráló bizottság: az összes tisztviselők és Heimler József VIII. oszt. tan., Nagy

«Kosmos» műintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

László III. éves növ. pap. és Kosztolányi Zoltán VII. oszt. tan.

A nagy-kanizsai kegyesrendi kath. főgymnásiumának «Gyakorló iskolája» és «Segély Egylete» szept. 22-én alakult meg. Igazgatónk, főt. Dr. Pachinger Alajos lelkesítő beszéde után a tisztikar következőleg alakult. A «Gyakorló iskolánál», elnök: Steinberger Gy. VIII, főjegyző: Weissenböck Gyula főgymn. VIII, aljegyző: Nyáry Jenő VII, A Segély Egyletnél, elnök: Weissenböck Gy. VIII, pénztáros: Bárány Sándor VIII, titkár: Tcheik Gusztáv VIII, ellenőr: Vajda Elemér VII. A nagyobb ifjusági könyvtárban, főkönyvtáros: Horváth István VIII, alkönyvtáros: Venczeli Zoltán VIII.

Szerkesztői üzenetek.

Barabás S. Nem lehet. **Bartsch L.** Az eredeti szöveget is mellékelni kell a fordításhoz. **R. Gy.** köszönjük a pártolást. A T. Albumot elküldetjük. Eposzát küldje be a Kisfaludy-Társasághoz. A tudósítás jönni fog. A versek jók, de egyes sorok teljesen laposak, mint pl. a K. J. emlékeztetőben az 5, 9, 11, 13, 14, 15, 16 sorok, a 3. versszak 5, 7. sora. A másik versnek szintén a 3. verszaka gyenge. Kapunk mi öntől jobbat is. **Szombathelyi K.** Igen sajnáljuk, hogy okos és ügyes felszólalását mellőznünk kell, — de egyelőre a mai számunkban közölt cikkkel végleg befejeztük a «Millennium s a magyar diákság» cz. alatt érkezett felszólalásokat. Mihelyt az önképzőkörök, mint testület lépnek actióba, szívesen adunk helyet ismét. **Uj előfizető.** A vers egy kis simitással jönni fog. **Wechsler J.** Jó lesz más papírra. Az «Érintkezés» rovatot elhagytuk. **Breiner Pál.** Persze hogy leteheti. Mi nem ismerünk a pozsonyi reáliskola VI. osztályából senkit, de azért kiírjuk, hátha akad onnét valaki, a ki önnök N.-Geresdre megírja, a mit ön tudni kíván. A Tom Tit-et rendelje meg az Athenaeumnál, Bpest, Ferencziek tere. Lombikokat legolesőbban Bpsten az Izzólampa gyárban (IX. Kinizsi-u. 12. sz. a.) kaphat. Bekötési tábláink még nincsenek. **K. A.** Legközelebb privát levél megy. **Zala S. Ernő.** Nézzen fel valamelyik nap a szerkesztőségbe.

Kiadóhivatali üzenetek.

Lapunk mai számához mellékelve kapják olvasóink a «Képes Magyar Történet» 10-dik ivét színes műmelléklettel.

Tisztelettel kérjük előfizetőinket, legyenek szívesek az előfizetési összeget a kiadóhivatalba beküldve előfizetéseiket megújítani, hogy a lap szétküldésében akadály ne álljon elő.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:

Dr. RUPP KORNÉL

főgymnásiumi tanár.

Kiadja a „Kosmos” műintézet, kő- és könyvnyomda részvenytársaság.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

HIRDETÉSEK

felvételnek és jutányosan számíttatnak.

Dr. Hegedüs Loránt.

Lapunk mult számában megemlékeztünk arról a fényes ünnepről, mely a sub auspiciis regis való doktorrá avatás alkalmával a Magy. Tud. Akadémia dísztermében előkelő vendégek és fényes közönség előtt folyt le.

Említettük akkor, hogy a királyi kitüntetés mellett doktorrá avatottak egyike Hegedüs Loránt, a ki összes középiskoláit s egyetemi tanulmányait jeles sikerrel végezte.

Most bemutatjuk olvasóinknak dr. Hegedüs Loránt arcképét s néhány szóval elmondjuk életrajzi adatait.

Hegedüs Loránt magyar-zsákódi Hegedüs Sándor orsz. képviselő és Jókai Jolán fia, 1872. jun. 26. született Budapesten. Középiskoláit a budapesti ref. főgimnáziumban, egyetemi tanulmányait pedig Berlinben, Londonban és a budapesti egyetemen végezte, mely utóbbin «A magyar egyenes adók történeti fejlődése, jelen állása és reformja» czimű értekezésével pályadíjat nyert, 1895-ben pedig «A tőzsdéadó czélszerűségének kérdése a helyes adórendszer szempontjából» cz. pályamunkájával (melyet Felner Frigyessele együtt irtak) az akadémiánál dícséretet nyert. A bpesti tud. egyetem jogi kara az első promotio sub auspiciis regis legfelsőbb kitüntetésére őt terjesztette föl. Cikkei a Vasárnapi Ujságban (1892. Helsingör, Fest-Commers,

